

Universiteit Utrecht

De relatie tussen opvoedcompetentie van ouders, toegepaste negatieve disciplineren en gedragsproblemen bij peuters.

Master's thesis

Universiteit Utrecht

Masterprogramma Clinical Child, Family and Education Studies

Sanne (S.M.) Tiggeloven, 5823757

Thesisbegeleider: Mevr. Dr. M. Verhoeven

Tweede beoordelaar: Dhr. Dr. J. Huijding

Datum: 21-09-2017

Aantal woorden: 4402

Abstract

This explorative study examined the relationship between parent's self-efficacy and toddler's problem behavior, and whether this relationship is mediated by parental negative discipline. Both mothers and fathers are studied. A sample of 166 parents participated, of which 59 fathers (Mean age = 35,15 years, SD = 5,08) and 107 mothers (Mean age = 32,67 years, SD = 4,41). It concerns parents of 74 girls and 64 boys (Mean age = 34,44 months, SD = 7,79). Results indicate that parents with a lower level of self-efficacy, report a higher level of toddler's behavioral problems. Negative discipline does not mediate this relation. There is also found that negative discipline from mothers correlates with behavioral problems significantly, from fathers does not. However, the relationship from mothers between negative discipline and behavioral problems, does not longer exist when self-efficacy will be added. Thereby, mothers reported less self-efficacy than fathers did. Also, maternal self-efficacy has shown to be a more important predictor of toddler's behavioral problems than from fathers. In conclusion, this study shows the differences between fathers and mothers in terms of self-efficacy, negative discipline and behavioral problems of toddlers. Implications for further research are discussed.

Keywords: toddlerhood, self-efficacy, negative discipline, behavior problems, mothers and fathers

De relatie tussen opvoedcompetentie van ouders, toegepaste negatieve disciplinering en gedragsproblemen bij peuters

Ouders oefenen in grote mate invloed uit op de ontwikkelingsuitkomsten van hun kinderen, voornamelijk in de vroege kindertijd (Collins, Maccoby, Steinberg, Hetherington, & Bornstein, 2000). Om het kind gezond te laten ontwikkelen is het van belang dat de opvoeding van ouders aansluit bij de ontwikkelingsfase van het kind (Holden & Miller, 1999). In de peutertijd is er sprake van een explosieve ontwikkeling op cognitief, communicatief en motorisch gebied. Dit zorgt voor een sterke drang naar zelfstandigheid en zelfbepaling, wat maakt dat kinderen van deze leeftijd zich steeds vaker verzetten tegen verzoeken van ouders, met conflicten tussen ouder en kind en woedeaanvallen van het kind als gevolg. Om die reden krijgen ouders in de peuterleeftijd voor het eerst te maken met weerstand en begrenzing van hun kind, waardoor zij ook voor het eerst disciplinering toepassen bij hun kind (Verhoeven, Junger, Van Aken, Deković, & Van Aken, 2007).

Deze disciplinering door ouders lijkt een grote invloed te hebben op de sociaal-emotionele gedragsontwikkeling van kinderen. Kinderen ontwikkelen zich positief wanneer er door ouders onder andere steun geboden wordt en negatieve disciplinering wordt vermeden. Positief opvoedgedrag wordt gekenmerkt als het bieden van warmte, structuur en autonomie-ondersteuning (Skinner, Johnson, & Snyder, 2005). Kinderen die zijn opgevoed met positief opvoedgedrag blijken samenwerkingsvaardigheden te ontwikkelen en sociale competenties te bezitten (Cabrera et al., 2011; Castro-Schilo et al., 2013). Daarnaast blijkt positief opvoedgedrag gerelateerd te zijn aan een gezonde sociaal-emotionele gedragsontwikkeling waarbij kinderen zelfvertrouwen ontwikkelen en emoties kunnen reguleren (Gryczkowski, Jordan, & Mercer, 2010; Morrill et al., 2016; Coplan, Arbeau, & Armer, 2008). Er ontstaan in de opvoeding minder goede ontwikkelingen wanneer er negatieve disciplinering wordt toegepast door ouders (Prevatt, 2003). Zo blijkt dat kinderen die met negatieve disciplinering zijn opgevoed meer last hebben van angsten, hyperactief gedrag en zij vertonen minder pro sociaal gedrag naar andere kinderen (Daniel, Jenkins, & Madigan, 2016; Knafo, & Plomin, 2006; Querido, Warner, & Eyberg, 2002). Negatieve disciplinering kan onderverdeeld worden in verbale straf (zoals stem verheffen, vloeken, dreigen en schelden), in fysieke straf (zoals het geven van een tik) en psychologische controle. Fysieke straf en verbale straf kan beide leiden tot gedragsproblemen bij kinderen (Criss et al. 2002; Strassberg et al. 1994; Weiss et al. 1992). Fysieke straf wordt beschouwd als een agressievere vorm van disciplinering, al

komt verbale straf vaker voor (Straus en Field, 2003). Psychologische controle houdt in dat ouders het gedrag van hun kinderen controleren op een psychologische manier, zoals het wegnemen van liefde en het aanpraten van een schuldgevoel (Verhoeven, Van Baar, Bodden, & Dekovic, 2016). Deze psychologische controle kan leiden tot een beperking in de ontwikkeling van een gezond zelfbeeld en resulteren in gedragsproblemen (Aunola & Nurmi, 2005; Verhoeven et al., 2010a; Verhoeven, Junger, Van Aken, Deković, & Van Aken, 2010).

De samenhang tussen het opvoedgedrag en de sociaal-emotionele gedragsontwikkeling van kinderen lijkt verklaard te kunnen worden vanuit de sociale leertheorie. Zo beschrijft de sociale leertheorie dat kinderen leren vanuit hun omgeving (Bandura, 1977). Kinderen leren aan de hand van model leren: kinderen zien gedrag, onthouden dit en voeren het zelf op een later tijdstip uit (Bandura, 1977). Wanneer dit wordt gekoppeld aan opvoedgedrag, zou er verondersteld kunnen worden dat kinderen die negatief gedisciplineerd worden, van hun ouders leren dat dit de juiste manier is van conflictoplossing.

Uit onderzoek komt inderdaad naar voren dat verstoort ouderlijk opvoedgedrag, wat zich onder andere uit in negatieve disciplineren, een voorspeller is voor gedragsproblemen en antisociaal gedrag bij kinderen (Prinz, 2004). Zo blijkt dat de toepassing van zowel fysieke als verbale straf door ouders een voorspeller is voor externaliserende gedragsproblemen bij kinderen (Gershoff, 2002; McKee et al, 2007). Daarnaast blijkt dat fysieke straf bij kinderen van drie jaar oud samenhangt met externaliserende gedragsproblemen op tienjarige leeftijd (Choe, Olson, & Sameroff, 2013). Ook is gebleken dat fysieke straf in de peutertijd een voorspeller is voor externaliserende gedragsproblemen bij kinderen in de basisschool-leeftijd (Keiley, Howe, Dodge, Bates, & Pettit, 2001). In hetzelfde onderzoek komt naar voren dat kinderen die fysiek zijn gestraft voor hun 5^e levensjaar, meer externaliserende gedragsproblemen hebben in de basisschool-leeftijd dan kinderen die na hun 5^e levensjaar fysiek zijn gestraft, of die dit niet hebben meegemaakt (Keiley, et al., 2001).

Of negatieve disciplineren ook samenhangt met internaliserende gedragsproblemen bij peuters is tot nog toe onbekend. Wel komt uit een onderzoek van Kim et al. (2003) naar voren dat internaliserende gedragsproblemen samenhangen met verbale en fysieke straf bij adolescenten. Hierbij is gevonden dat adolescenten met internaliserende gedragsproblemen vaker negatief gedisciplineerd worden door hun ouders dan kinderen die deze gedragsproblemen niet hadden. Uit een onderzoek onder ouders van kinderen tussen de vier en tien jaar oud komt naar voren dat ouders die negatieve disciplineren toepassen in de opvoeding, significant meer symptomen van internaliserende gedragsproblemen zien bij hun kinderen (Laskey & Cartwright-Hatton, 2009).

De toepassing van negatieve disciplinering lijkt onder andere tot stand te komen door de cognities van ouders over hun opvoedcompetenties. Zo beschrijft de self-efficacy theorie van Bandura (1977a) dat de manier waarop een persoon handelt, onder andere wordt bepaald door de persoonlijke cognities over eigen competentie (Bandura, 1977a). Self-efficacy is het persoonlijk vertrouwen in eigen bekwaamheid om invloed uit te oefenen op een bepaalde taak (Bandura, 1977a). De mate van vertrouwen die een persoon heeft in zichzelf om een bepaalde taak uit te kunnen voeren, zorgt voor een positieve uitwerking op het gedrag dat een persoon laat zien. Doorgetrokken naar opvoedgedrag veronderstelt de self-efficacy theorie dat de mate waarin ouders zich competent voelen over hun rol als opvoeder een belangrijke factor is voor de totstandkoming van hun opvoedgedrag (Coleman & Karakter 1998; Jones & Prinz, 2005). Zo blijkt uit een review dat ouders die zich weinig competent voelen in de opvoeding, vaker negatieve disciplinering toepassen in de opvoeding van hun kinderen (Jones & Prinz, 2005). Dit terwijl ouders die zich zeer competent voelen in de opvoeding, juist meer positief opvoedgedrag laten zien, zoals goede communicatie tussen ouder en kind, en minder inconsistente discipline (Hill & Bush, 2001).

Bestaande literatuur heeft zich voornamelijk gericht op de rol van moeders in de opvoeding van kinderen. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat er sinds deze eeuw een grote verschuiving heeft plaats gevonden omtrent de huishoudelijke verdeling van vaders en moeders. Voorheen waren voornamelijk moeders verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Tegenwoordig raken vaders steeds meer betrokken bij de opvoeding van de kinderen, waardoor de rol van vader als belangrijker wordt beschouwd (Bianchi, & Milkie, 2010).

De weinige onderzoeken die het opvoedgedrag van zowel vader als moeder hebben onderzocht, laten verschillende resultaten zien. Sommige onderzoeken vonden dat het opvoedgedrag van moeders een grotere invloed had op de sociaal-emotionele gedragsontwikkeling van hun kind dan het opvoedgedrag van vaders (Aunola & Nurmi, 2005; Brook, Zheng, Whiteman, & Brook, 2001). Brook et al. (2001) vonden dat psychologische controle van moeder was gerelateerd aan verhoogde stress bij peuters. Voor vaders vonden zij deze relatie niet. In een ander onderzoek werd een positieve relatie gevonden tussen psychologische controle van moeders en fysieke agressie van jongens, terwijl psychologische controle van vaders negatief gerelateerd was aan fysieke agressie van jongens (Casas et al., 2006). Daarnaast vond McKee et al. (2007) dat vaders meer fysieke negatieve disciplinering bij hun zonen gebruiken dan moeders. Zij vonden in hetzelfde onderzoek geen verschil tussen verbale disciplinering tussen vaders en moeders. Met betrekking tot de opvoedcompetentie

blijkt uit verschillende onderzoeken dat vaders zich minder competent voelen in hun opvoeding dan moeders (Elek, Hudson, & Bouffard, 2003; Hudson, Elek & Fleck, 2001; Junttila, Aromaa, Rautava, Piha, & R  ih  , 2015).

Zoals hierboven beschreven is er onderzoek gedaan naar de samenhang van opvoedcompetentie en de toepassing van negatieve disciplineren van ouders. Daarnaast is er onderzoek gedaan naar de samenhang van negatieve disciplineren en gedragsproblemen van peuters. Al deze onderzoeken zijn enkel gericht tot moeders, de onderzoeken die zowel naar vader als moeder zijn verricht hebben tegenstrijdige resultaten. Dit onderzoek richt zich op de opvoedcompetentie van beide ouders in samenhang met de toepassing van negatieve disciplineren en gedragsproblemen van peuters. Hierin wordt exploratief onderzoek gedaan naar de verschillen in opvoedcompetentie en negatieve disciplineren bij vaders en moeders. Er wordt verwacht dat ouders die zich minder competent voelen in de opvoeding, meer negatieve disciplineren laten zien, waardoor peuters meer gedragsproblemen vertonen. Daarnaast wordt er aan de hand van bestaande literatuur verwacht dat vaders zich minder competent voelen in de opvoeding dan moeders.

Methode

Respondenten

Het onderzoek vond plaats onder 59 vaders (Mleeftijd = 35,15 SD = 5,08 , Min. = 24 jaar, Max. = 47 jaar) en 107 moeders (Mleeftijd = 32,67 SD = 4,41 , Min. = 23 jaar, Max. = 43 jaar). Dit aantal is na verwijdering van een vader, omdat de antwoorden dusdanig afwijkend waren dat de echtheid in twijfel werd getrokken. Het betreffen ouders van 74 meisjes en 64 jongens (Mleeftijd = 34,44 maanden, SD = 7,79 , Min. = 14 maanden, Max. = 51 maanden). Daarnaast hebben 104 moeders en 59 vaders aangegeven samenwonend of getrouwd te zijn. 50 Ouderparen hebben de vragenlijst over hetzelfde kind ingevuld. Moeders en vaders hebben allemaal een Nederlandse nationaliteit en hebben grotendeels een hbo-opleiding gevolgd (62% van de moeders, 57% van de vaders). De gegevens in dit onderzoek zijn gebaseerd op een kind per gezin.

Meetinstrumenten

Negatieve Disciplineren

Negatieve disciplineren wordt gemeten aan de hand van de Comprehensive Early Childhood Parenting Questionnaire (CECPAQ; Verhoeven, Van Baar, Bodden, & Dekovic, 2017). Dit betreft een vragenlijst die verschillende aspecten van ouderlijke opvoeding van

kinderen tussen 12 en 48 maanden meet. In dit onderzoek zijn alleen de 12 items gebruikt die behoren bij de schaal Negatieve Disciplinerings; drie items gaan over verbale straf ('*Als mijn kind ongehoorzaam is, word ik boos en verhef ik mijn stem.*'), 3 items gaan over fysieke straf ('*Als mijn kind ongehoorzaam is, geef ik hem een tik*') en 6 items gaan over psychologische straf ('*Als mijn kind niet aan mijn verwachtingen voldoet, zorg ik ervoor dat hij zich schuldig voelt*'). Ouders beantwoorden de vragen aan de hand van een 6-punts Likert-schaal met antwoord-mogelijkheden van 1 (nooit) tot en met 6 (altijd). Voor zowel vaders als moeders wordt het gemiddelde over de items berekend om te bepalen hoe vaak zij Negatieve Disciplinerings toepassen. De interne consistentie van Negatieve Disciplinerings is $a = .78$ voor moeders en $a = .81$ voor vaders.

Opvoedcompetentie

De opvoedcompetentie van ouders wordt gemeten aan de hand van de subschaal competentie van de Nijmeegse Ouderlijke Stress Index (NOSI; De Brock, Vermulst, & Gerris, 1992/2006). De vragenlijst bevat in totaal 13 items. Een voorbeeld van een item is: *Het ouderschap over dit kind is moeilijker dan ik dacht dat het zou zijn*. Ouders beantwoorden de vragen aan de hand van een 6-punts Likert-schaal met antwoordmogelijkheden van 1 (helemaal mee oneens) tot en met 6 (helemaal eens). Voor zowel vaders als moeders wordt het gemiddelde over de items berekend om te bepalen hoe competent zij zich voelen in de opvoeding. Een groot aantal items in deze schaal is omgepoold, zodat een hoge score op de schaal een hoge mate van competentie voor de ouder betekent. De interne consistentie van Opvoedcompetentie van moeders is $a = .86$. De interne consistentie van Opvoedcompetentie van vaders is: $a = .81$.

Sociaal-emotionele gedragsproblemen kind

De subschalen emotionele problemen, gedragsproblemen, hyperactiviteit/aandacht te kort en problemen met leeftijdsgenoten, afkomstig uit de Strength & Difficulty Questionnaire (SDQ; Van Widenfelt, Goedhart, Treffers, & Goodman, 2003) zijn gebruikt om de sociaal-emotionele gedragsproblemen van het kind te meten. De vragen worden beantwoord door vaders en moeders en hebben betrekking op het gedrag van hun kind in de laatste zes maanden. In totaal beslaan de vier gebruikte subschalen 20 items; vijf items voor elke schaal. Een voorbeeld item is: *Rusteloos, overactief, kan niet lang stilzitten*. Ouders beantwoorden de vragen aan de hand van een 3-punts Likert-schaal met antwoordmogelijkheden van 1 (niet waar) tot en met 3 (zeker waar). Voor zowel vaders als moeders wordt het gemiddelde over de items berekend om te bepalen hoeveel Gedragsproblemen zij rapporteren over hun kind. De interne consistentie van Gedragsproblemen van moeders is $a = .66$. De interne consistentie

van Gedragsproblemen van vaders is $a = .71$. Het aantal gerapporteerde gedragsproblemen door moeders bleek significant samen te hangen met het aantal gerapporteerde gedragsproblemen door vaders ($r = .64, p < .001$).

Procedure

Dit onderzoek vormt een onderdeel van een groter onderzoek naar attributies, opvoedcompetentie en opvoedgedrag van ouders en de sociaal-emotionele en gedragsontwikkeling van peuters. De respondenten zijn in het eigen netwerk van studenten geworven, waarbij er sprake was van zelfselectie. Ouders hebben een e-mail ontvangen waarin het doel van het onderzoek is uitgelegd. Vervolgens is er binnen dit onderzoek gebruik gemaakt van digitale vragenlijsten die ouders in eigen gewenste tijd konden invullen, zodat respondenten zo min mogelijk worden belast. Ouders hebben deze vragenlijsten ingevuld over zichzelf en over hun kind. Daarnaast hebben respondenten toestemming gegeven geïnformeerd te zijn over het onderzoek, alleen bij toestemming gestart is met het onderzoek. De respondenten namen op deze manier vrijwillig deel aan het onderzoek en konden op elk moment hun deelname beëindigen. Tot slot zijn alle gegevens geanonimiseerd waardoor de privacy van de respondenten gewaarborgd blijft.

Analyseplan

De resultaten zijn verkregen aan de hand van een mediatie-analyse volgens de methode ontwikkeld door Baron en Kenny (1986). Allereerst wordt nagegaan of aan de voorwaarden voor mediatie wordt voldaan, door te onderzoeken of er correlaties bestaan tussen ouderlijke beleving van opvoedcompetentie, negatieve disciplineren en sociaal-emotionele en gedragsproblemen van de peuter. Om te onderzoeken of negatieve disciplineren de relatie tussen opvoedcompetentie en gedragsproblemen van de peuter medieert, is er een hiërarchische regressieanalyse uitgevoerd. Hierbij is Gedragsproblemen de afhankelijke variabele. In Stap 1 wordt Negatieve Disciplineren ingevoerd, waarna in Stap 2 Opvoedcompetentie als variabele wordt toegevoegd. Er wordt onderzocht of de sterkte van het verband tussen Opvoedcompetentie en Gedragsproblemen wordt verminderd wanneer er wordt gecorrigeerd voor Negatieve disciplineren. De analyses worden apart uitgevoerd voor vaders en voor moeders. Bij de analyse voor moeders, worden de Gedragsproblemen gerapporteerd door moeders gebruikt. Bij de analyses voor vaders, de Gedragsproblemen gerapporteerd door vaders. Als significantieniveau wordt een *alpha* van $p = 0.5$ gehanteerd.

Vervolgens wordt er door middel van een hiërarchische regressie-analyse voor 50 ouderparen gekeken of de relatie tussen gedragsproblemen enerzijds en opvoedcompetentie en negatieve disciplineren anderzijds, sterker is voor vaders of moeders. Hiervoor wordt als

afhankelijke variabele het gemiddelde van de vader- en moederrapportage over Gedragsproblemen gebruikt.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

De resultaten te zien in Tabel 1 beschrijven de gemiddelden, standaarddeviaties, minimum en maximumscores van Opvoedcompetentie, Negatieve Disciplineren en Gedragsproblemen. Gezien de gemiddelden wordt er over het algemeen weinig negatief gedisciplineerd en worden er weinig gedragsproblemen bij de kinderen gerapporteerd. Ook blijkt er geen verschil te zijn tussen vaders en moeders wat betreft de toepassing van Negatieve Disciplineren ($M_{Moeder}=1.94$, $M_{Vader}=2.12$, $t=-1.04$, $p=.30$) en Gedragsproblemen ($M_{Moeder}=1.37$, $M_{Vader}=1.40$, $t=.24$, $p=.82$). Gezien de gemiddelden lijken ouders zich over het algemeen competent te voelen in de opvoeding. Wel rapporteren moeders zich minder competent te voelen in de opvoeding dan vaders ($M_{Moeder}=5.14$, $M_{Vader}=5.35$, $t=-3.30$, $p=.00$).

Voorafgaand aan de hoofdanalyses zijn er verscheidene assumpties gecontroleerd. De variabelen Opvoedcompetentie (Skewness $_{Moeder}=-1.00$, Kurtosis $_{Moeder}=.67$, Skewnes $_{Vader}=-.64$ Kurtosis $_{Vader}=-.42$), Negatieve Disciplineren (Skewness $_{Moeder}=.55$, Kurtosis $_{Moeder}=.55$, Skewnes $_{Vader}=.02$ Kurtosis $_{Vader}=-.62$) en Gedragsproblemen (Skewness $_{Moeder}=.39$, Kurtosis $_{Moeder}=.23$, Skewnes $_{Vader}=.60$ Kurtosis $_{Vader}=.43$), voldeden aan de assumptie van normaliteit. Daarnaast voldeden de variabelen aan de assumpties lineariteit en homoscedasticiteit. Tot slot voldoen de variabelen Opvoedcompetentie en Negatieve disciplineren aan de assumptie van multicollineariteit. ($_{Vader} Tol: .94$, $ViF: 1.02$, $_{Moeder} Tol: .79$ $ViF: 1.26$).

Tabel 1

Gemiddelden, standaarddeviaties, minimum en maximum scores van Opvoedcompetentie, Negatieve Disciplineren en Gedragsproblemen.

	Moeder			Vader			Gepaarde t-toets
	<i>M (SD)</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>M (SD)</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	
Opvoedcompetentie	5.14 (.57)	3.15	6.00	5.35 (.50)	4.08	6.00	-3.30*
Neg. Disciplineren	1.94 (.40)	1.17	3.25	2.12 (.45)	1.25	3.00	-1.04
Gedragsproblemen	1.37 (.19)	1.00	1.90	1.40 (.20)	1.00	2.00	.24

* $p < .05$, ** $p < .001$

Relatie tussen Opvoedcompetentie, Negatieve Disciplineren en Gedragsproblemen van het kind

De bivariate correlatie-analyse laat zien dat Opvoedcompetentie en Negatieve Disciplineren voor moeders ($r = -.46$, $p = .00$) negatief met elkaar samenhangen (Tabel 2). Dit betekent dat een lage mate van opvoedcompetentie samenhangt met een hoge mate van negatieve disciplineren. De Opvoedcompetentie en Negatieve Disciplineren voor vaders hangen niet significant met elkaar samen ($r = -.25$, $p = .06$). Opvoedcompetentie en Gedragsproblemen hangen voor zowel moeders ($r = -.40$, $p = .00$) als vaders ($r = -.32$, $p = .01$) negatief met elkaar samen (Tabel 2). Dit betekent dat een lage mate van opvoedcompetentie voor beide ouders samenhangt met een hoge mate van gerapporteerde gedragsproblemen van het kind. Voor moeders ($r = .22$, $p = .03$) geldt dat Negatieve Disciplineren en Gedragsproblemen significant met elkaar samenhangen. Voor vaders geldt dit niet ($r = .03$, $p = .80$) (Tabel 2). Hiermee wordt er voor vaders niet voldaan aan de voorwaarden van Baron en Kenny (1986) voor het uitvoeren van hiërarchische regressieanalyse. Voor de doeleinden van deze thesis is ervoor gekozen om wel een hiërarchische regressieanalyse uit te voeren.

Tabel 2

Correlaties tussen Opvoedcompetentie, Negatieve Disciplineren en Gedragsproblemen.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Moeders						
1. Opvoedcompetentie	-					
2. Neg. Disciplineren	-.46**	-				
3. Gedragsproblemen	-.40**	.22*	-			
Vaders						
4. Opvoedcompetentie				-		
5. Neg. Disciplineren				-.25	-	
6. Gedragsproblemen				-.32*	.03	-

* $p < .05$, ** $p < .001$

In een hiërarchische regressieanalyse zijn ter voorspelling van Gedragsproblemen de variabelen Opvoedcompetentie en Negatieve Disciplineren ingevoerd. Uit de resultaten

(Tabel 3) blijkt dat Negatieve Disciplineren en Opvoedcompetentie voor zowel moeders ($F(2,104) = 10.16, R^2 = .16, p = .00$), als vaders ($F(2, 56) = 3,38 R^2 = .12, p = .01$) samen significant voorspellend zijn voor gedragsproblemen van peuters. Opvoedcompetentie is een significante voorspeller voor gedragsproblemen bovenop Negatieve Disciplineren, voor zowel moeders ($\beta = -.38, p = .00$) als vaders ($\beta = -.34, p = .01$). Dit betekent dat bij een mindere mate van gerapporteerde opvoedcompetentie door ouders, er door ouders meer gedragsproblemen bij hun peuter wordt gerapporteerd. Uit de resultaten is tevens gebleken dat Negatieve Disciplineren bij zowel moeders ($\beta = .04, p = .68$) als vaders ($\beta = -.05, p = .70$) geen significante bijdrage levert aan de voorspelling van gedragsproblemen. Negatieve disciplineren is dan ook geen mediërende factor.

Tabel 3

Hiërarchische regressieanalyses tussen Opvoedcompetentie, Negatieve Disciplineren als voorspeller van Gedragsproblemen.

Voorspellers	Gedragsproblemen			
	Moeders		Vaders	
	ΔR^2	β	ΔR^2	β
Model 1	.05*		.00	
Neg. Disciplineren		.22*		.03
Model 2	.12**		.11*	
Neg. Disciplineren		.04		-.05
Opvoedcompetentie		-.38**		-.34*
R	.16**		.11*	

* $p < .05$, ** $p < .001$

Aan de hand van een tweede hiërarchische regressieanalyse is onderzocht of de Opvoedcompetentie van vader of moeder belangrijker is in de voorspelling van Gedragsproblemen. Deze analyse wordt niet voor Negatieve Disciplineren uitgevoerd omdat Negatieve Disciplineren van vaders niet gerelateerd bleek aan Gedragsproblemen. Uit de resultaten (Tabel 4), blijkt dat Opvoedcompetentie van moeder en vader samen significant voorspellend zijn voor Gedragsproblemen ($R^2 = .19, F(2,47) = 5.61, p = .01$). Opvoedcompetentie van moeder apart blijkt voorspellend voor Gedragsproblemen van peuters ($\beta = -.38, p = .01$). Hoe minder competent moeder zich voelt, hoe meer gedragsproblemen het

kind laat zien. Opvoedcompetentie van vaders ($\beta = -.18$ $p = .19$) levert geen significante bijdrage aan de voorspelling van Gedragsproblemen bovenop de Opvoedcompetentie van moeder. Ook wanneer de analyse andersom wordt uitgevoerd, waarbij Opvoedcompetentie van vader als eerst wordt ingevoerd, blijkt deze niet significant voorspellend voor Gedragsproblemen ($\beta = -.24$ $p = .10$). Dit betekent dat de opvoedcompetentie van moeders een significant belangrijker gerelateerd is aan gedragsproblemen dan opvoedcompetentie van vaders.

Tabel 4

Hiërarchische regressieanalyses tussen Opvoedcompetentie van moeders en vaders als voorspeller van Gedragsproblemen.

Voorspeller	Gedragsproblemen	
	ΔR^2	β
Stap 1	.16**	
Opvoedcompetentie moeders		-.40**
Stap 2	.03**	
Opvoedcompetentie Moeders		-.38**
Opvoedcompetentie Vaders		-.18
R	.19	

* $p < .05$, ** $p < .001$

Discussie

In huidige studie is de relatie tussen opvoedcompetentie van vaders en van moeders en gedragsproblemen van peuters onderzocht. Tevens is onderzocht of negatieve disciplinering van vaders en moeders een mediërende factor vormt tussen opvoedcompetentie en gedragsproblemen. Peuters bleken meer gedragsproblemen te vertonen naarmate moeders meer negatieve disciplinering toepasten. Voor vaders werd deze relatie niet gevonden. Daarnaast is gebleken dat moeders zich minder competent voelen in de opvoeding dan vaders. Voor beide ouders geldt, hoe minder opvoedcompetentie ouders hebben, hoe meer gedragsproblemen hun peuter laat zien. In deze relatie blijkt opvoedcompetentie van moeders een belangrijkere voorspeller voor gedragsproblemen van hun peuter dan van vaders. De bijdrage van opvoedcompetentie van vader blijkt verwaarloosbaar, wanneer de opvoedcompetentie van moeder wordt toegevoegd. Negatieve disciplinering levert voor beide

ouders geen bijdrage aan deze relatie bovenop opvoedcompetentie, wat betekent dat negatieve disciplineren niet mediërend is gebleken.

Allereerst is gebleken dat opvoedcompetentie van zowel vader als moeder gerelateerd is aan gedragsproblemen. Hoe minder competent beide ouders zich voelen, hoe meer gedragsproblemen er ontstaan bij hun peuter. Dit is in overeenstemming met een onderzoek van Hill en Busch (2001). Zij vonden dat een lage mate van opvoedcompetentie van ouders, is gerelateerd aan een hogere mate van angsten en gedragsproblemen bij Europees Amerikaanse kinderen. Echter, zij vonden deze relatie niet voor Afrikaans Amerikaanse kinderen. Ook in het onderzoek van Johnston & Marsh (1989) komt naar voren dat een lage mate van opvoedcompetentie bij ouders is gerelateerd aan gedragsproblemen bij kinderen. Coleman en Karrakter (2000) vonden bij kinderen met minder emotionele problemen en meer sociale vaardigheden een hogere mate van opvoedcompetentie bij hun moeders.

Daarnaast komt in deze studie naar voren dat negatieve disciplineren van moeders gerelateerd is aan opvoedcompetentie van moeders. Moeders die zich minder competent voelen in de opvoeding, geven aan hun kind vaker negatief te disciplineren. Dit is ook naar voren gekomen in het onderzoek van Sanders en Woolley (2005), zij vonden dat moeders met een laag gevoel van opvoedcompetentie meer negatieve disciplineren toepasten bij hun kind. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat een gebrek aan competentie in de opvoeding van moeders, gerelateerd is aan een toename van frustratie, stress, irritatie en woede bij ouders, wat een bijdrage zou leveren aan de toepassing van negatieve disciplineren (De Haan, Prinzie, & Dekovic, 2009).

Naast de relatie tussen negatieve disciplineren en opvoedcompetentie bij moeders, is gebleken dat moeders die meer negatieve disciplineren bij hun kind toepassen ook meer gedragsproblemen zien bij hun kind. Voor vaders is deze relatie niet gevonden. Echter, dit blijkt geen unieke relatie te zijn want opvoedcompetentie blijkt hierin overheersend ten opzichte van de toepassing van negatieve disciplineren. Dit betekent dat opvoedcompetentie een belangrijke rol speelt in de relatie met gedragsproblemen, wat niet verklaard kan worden door de toepassing van negatieve disciplineren in de opvoeding. Vervolgstudies zouden dit verder kunnen onderzoeken. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat ouders met een hogere mate van opvoedcompetentie zich zekerder voelen in de interactie met hun kind, wat maakt dat zij genieten van de interactie en meer warmte en betrokkenheid tonen naar hun kind (Gondoli & Silverberg, 1997). De mate competentie zou gekoppeld kunnen zijn aan opvoedgedrag als warmte, gevoel van verantwoordelijkheid en betrokkenheid (Bogensneider et al., 1997; Teti & Gelfand, 1991) wat zou leiden tot een positieve sociaal-

emotionele gedragsontwikkeling (Gryczkowski, Jordan, & Mercer, 2010; Morrill et al., 2016; Coplan, Arbeau, & Armer, 2008). Echter, er dient rekening te worden gehouden met de cross-sectionele aard van deze studie. Dit maakt dat er geen uitspraken kunnen worden gedaan over causaliteit van de relatie. Zo zou het ook kunnen zijn dat moeders zich minder competent gaan voelen, naarmate zij gedragsproblemen constateren bij hun kinderen. Grusec & Hasting (2007) vonden in hun studie dat het probleemgedrag van het kind, de manier waarop ouders met hun kind omgaan beïnvloed. De feedback die ouders krijgen op hun opvoedgedrag, versterkt hoe competent ouders zich voelen in de opvoeding. (Ardelt & Eccles, 2001).

Naast de gevonden relatie tussen opvoedcompetentie en gedragsproblemen is er een verschil in mate van opvoedcompetentie gevonden tussen vaders en moeders. Moeders rapporteren zich minder competent te voelen dan vaders. Dit is niet in lijn der verwachting, eerdere studies laten zien dat vaders zich minder competent voelen in de opvoeding dan moeders (Elek, Hudson, & Bouffard, 2003; Hudson, Elek & Fleck, 2001; Junttila, Aromaa, Rautava, Piha, & Rähä, 2015). Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat moeders meer tijd doorbrengen met hun kinderen dan vaders (Craig, 2006). Dit zou ervoor kunnen zorgen dat het opvoedgedrag van moeders meer op de proef wordt gesteld waardoor zij wellicht meer falende momenten ervaren dan vaders en zich daardoor minder competent voelen. Daarnaast zou het kunnen zijn dat moeders zich minder competent voelen doordat zij meer tijd doorbrengen met het kind en daardoor ook meer gedragsproblemen zien.

Naast dat moeders zich minder competent voelen dan vaders, blijkt dat zowel opvoedcompetentie als negatieve disciplineren van moeders sterker samenhangt met gedragsproblemen van hun kind, dan dat van vaders. Dit komt overeen met resultaten uit voorgaande studies. Zo vonden Slagt, Deković, de Haan, Van den Akker, & Prinzie (2012) dat negatieve disciplineren tot minder competentie gevoelens bij moeders leidde. Ook vonden zij dat gedragsproblemen via negatieve disciplineren een mindere mate van opvoedcompetentie voorspeld. Voor vaders vonden zij deze relaties niet. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de moeder traditioneel gezien als opvoeder wordt beschouwd die warmte en verzorging biedt. De rol van vader wordt traditioneel gezien, gedefinieerd als de persoon die de kinderen disciplineert. Dit zou kunnen verklaren dat het gevoel van competentie van vaders niet wordt aangetast wanneer zij negatieve disciplineren toepassen en gedragsproblemen zien bij hun kinderen (Slagt et al., 2012).

In deze studie dient een beperking in overweging te worden genomen bij de interpretatie van de resultaten. Een beperking aan deze studie is de kleine steekproef en de geringe spreiding in opleidingsniveau van de deelnemende respondenten. Dat zorgt ervoor dat

de generaliseerbaarheid van de resultaten beperkt blijft. Hoogopgeleide mensen zijn in staat op een hoger niveau te redeneren dan laagopgeleide mensen (Sayer, Gauthier, & Furstenberg, 2004), wat maakt dat zij de vragen uit de vragenlijst wellicht anders hebben geïnterpreteerd en beantwoord. Om de generaliseerbaarheid van de steekproef te vergroten, wordt er aangeraden om meer spreiding te realiseren. Naast genoemde beperking toont deze studie relevante inzichten. Zo is in deze studie zowel vader als moeder apart onderzocht en wordt er aangetoond dat er verschillen zijn in de relatie tussen opvoedcompetentie, negatieve disciplineren en gedragsproblemen tussen vaders en moeders. Hierin is voor het eerst aangetoond dat moeders zich minder competent voelen in de opvoeding dan vaders en dat de opvoedcompetentie van moeders belangrijker is in de relatie met gedragsproblemen dan dat van vaders.

Referenties

- Ardelt, M., & Eccles, J. S. (2001). Effects of mothers' parental efficacy beliefs and promotive parenting strategies on inner-city youth. *Journal of Family Issues*, 22, 944–972. doi:10.1177/019251301022008001
- Aunola, K., & Nurmi, J. E. (2005). The role of parenting styles in children's problem behavior. *Child Development*, 76, 1144–1159. doi:10.1111/j.1467-8624.2005.00841.x
- Bandura, A. (1977a). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191. doi:10.1037/0033-295X.84.2.191
- Bandura, A., & Walters, R. H. (1977). Social learning theory. *General Learning Press*.
Verkregen van: http://www.esludwig.com/uploads/2/6/1/0/26105457/bandura_social_learningtheory.pdf
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51, 1173. doi:10.1037/0022-3514.51.6.1173
- Bianchi, S. M., & Milkie, M. A. (2010). Work and family research in the first decade of the 21st century. *Journal of Marriage and Family*, 72, 705–725. doi:10.1111/j.1741-3737.2010.00726.x
- Bogensneider, K., Small, S., & Tsay, J. (1997). Child, parent, and contextual influences on perceived parenting competence among parents of adolescents. *Journal of Marriage and Family*, 59, 345–362. doi: 10.2307/353475
- Brook, J. S., Zheng, L., Whiteman, M., & Brook, D. W. (2001). Aggression in toddlers: Associations with parenting and marital relations. *Journal of Genetic Psychology*, 162, 228–241. doi:10.1080/00221320109597963
- Cabrera, N. J., Wight, V., Fagan, J., & Schadler, C. (2011). Influence of mother, father, and child risk on parenting and children's cognitive and social behaviors. *Child Development*, 8, 1985–2005. doi:10.1111/j.1467-8624.2011.01667.x
- Casas, J. F., Weigel, S. M., Crick, N. R., Ostrov, J.M., Woods, K. E., Jansen Yeh, E. A., et al. (2006). Early parenting and children's relational and physical aggression in the preschool and home contexts. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 27, 209–227. doi:10.1016/j.appdev.2006.02.003
- Castro-Schilo, L., Taylor, Z. E., Ferrer, E., Robins, R. W., Conger, R. D., & Widaman, K. F. (2013). Parents' optimism, positive parenting, and child peer competence in Mexican-origin families. *Parenting: Science and Practice*, 13, 95–112. doi:10.1080/15295192.2012.709151

- Choe, D. E., Olson, S. L., & Sameroff, A. J. (2013). The interplay of externalizing problems and physical and inductive discipline during childhood. *Developmental psychology*, 49, 2029. doi:10.1037/a0032054
- Coleman, P. K., & Karraker, K. H. (1998). Self-efficacy and parenting quality: Findings and future applications. *Developmental Review*, 18, 47-85. doi:10.1006/drev.1997.0448
- Collins, W. A., Maccoby, E. E., Steinberg, L., Hetherington, M. E., & Bornstein, M. H. (2000). Contemporary research on parenting: The case for nature and nurture. *American Psychologist*, 55, 218–232. doi:10.1037/0003-066X.55.2.218
- Coplan, R. J., Arbeau, K. A., & Armer, M. (2008). Don't fret, be supportive! Maternal characteristics linking child shyness to psychosocial and school adjustment in kindergarten. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 36, 359–371. doi:10.1007/s10802-007-9183-7
- Craig, L. (2006). Does father care mean fathers share? A comparison of how mothers and fathers in intact families spend time with children. *Gender & society*, 20, 259-281. doi:10.1177/0891243205285212
- Criss, M. M., Pettit, G. S., Bates, J. E., Dodge, K. A., & Lapp, A. L. (2002). Family adversity, positive peer relationships, and children's externalizing behavior: A longitudinal perspective on risk and resilience. *Child Development*, 73, 1220–1237. doi:10.1111/1467-8624.00468
- Grusec, J. E., & Hastings, P. D. (Eds.). (2007). *Handbook of socialization: Theory and research*. New York, NY: Guilford Press.
- Daniel, E., Madigan, S., & Jenkins, J. (2016). Paternal and maternal warmth and the development of prosociality among preschoolers. *Journal of Family Psychology*, 30, 114-124. doi:10.1037/fam0000120
- De Brock, A. J. L. L., Vermulst, A. A., Gerris, J. R. M. & Abidin, R. R. (1992/2006) Handleiding Nijmeegse Ouderlijke stress Index [Nijmegen Parenting Stress Index Manual]. Swets, Lisse, the Netherlands
- De Haan, A. D., Prinzie, P., & Dekovic, M. (2009). Mothers' and fathers' personality and parenting: The mediating role of sense of competence. *Developmental Psychology*, 45, 1695–1707. doi:10.1037/a0016121
- Elek, S., Hudson, D. B., & Bouffard, C. (2003). Marital and parenting satisfaction and infant care self-efficacy during the transition to parenthood: The effect of infant sex. *Issues in Comprehensive Pediatric Nursing*, 26, 45–57. doi:10.1080/01460860390183065
- Forehand, R., & Nousiainen, S. (1993). Maternal and paternal parenting: Critical dimensions

- in adolescent functioning. *Journal of Family Psychology*, 7, 213–221.
doi:10.1037/0893-3200.7.2.213
- Gershoff, E. T. (2002). Corporal punishment by parents and associated child behaviors and experiences: A meta-analytic and theoretical review. *Psychological Bulletin*, 128, 539–579. doi:10.1037//0033-2909.128.4.539
- Gondoli, D. M., & Silverberg, S. B. (1997). Maternal emotional distress and diminished responsiveness: The mediating role of parenting efficacy and parental perspective taking. *Developmental Psychology*, 33, 861–868. doi:10.1037/0012-1649.33.5.861
- Gryczkowski, M. R., Jordan, S. S., & Mercer, S. H. (2010). Differential relations between mothers' and fathers' parenting practices and child externalizing behavior. *Journal of Child and Family Studies*, 19, 539–546. doi:10.1007/s10826-009-9326-2
- Hill, N. E., & Bush, K. R. (2001). Relationships between parenting environment and children's mental health among African American and European American mothers and children. *Journal of Marriage and Family*, 63, 954–966. doi:10.1111/j.1741-3737.2001.00954.x
- Holden, G. W., & Miller, P. C. (1999). Enduring and different: A meta-analysis of the similarity in parents' child rearing. *Psychological Bulletin*, 125, 223. doi:10.1037/0033-2909.125.2.223
- Hudson, D. B., Elek, S., & Fleck, M. (2001). First-time mothers' and fathers' transition to parenthood: Infant care self-efficacy, parenting satisfaction, and infant sex. *Issues in Comprehensive Pediatric Nursing*, 24, 31–43. doi:10.1080/014608601300035580
- Johnston, C., & Mash, E. J. (1989). A measure of parenting satisfaction and efficacy. *Journal of Clinical Child Psychology*, 18, 167–175. doi:10.1207/s15374424jccp1802_8
- Jones, T. L., & Prinz, R. J. (2005). Potential roles of parental self-efficacy in parent and child adjustment: A review. *Clinical Psychology Review*, 25, 341–363. doi:10.1016/j.cpr.2004.12.004
- Junttila, N., Aromaa, M., Rautava, P., Piha, J., & Riih , H. (2015). Measuring multidimensional parental self-efficacy of mothers and fathers of children ages 1.5 and 3 years. *Family Relations*, 64, 665–680. doi:10.1111/fare.12161
- Keiley, M. K., Howe, T. R., Dodge, K. A., Bates, J. E., & Pettit, G. S. (2001). The timing of child physical maltreatment: A cross-domain growth analysis of impact on adolescent externalizing and internalizing problems. *Development and Psychopathology*, 13(4), 891–912. Verkregen van: <http://psycnet.apa.org/psycinfo/2001-09725-007>
- Kim, I. J., Ge, X., Brody, G. H., Conger, R. D., Gibbons, F. X., & Simons, R. L. (2003).

- Parenting behaviors and the occurrence and co-occurrence of depressive symptoms and conduct problems among african american children. *Journal of Family Psychology*, 17, 571. doi:10.1037/0893-3200.17.4.571
- Knafo, A., & Plomin, R. (2006). Parental discipline and affection and children's prosocial behavior: Genetic and environmental links. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90, 147–164. doi:10.1037/0022-3514.90.1.147
- Laskey, B. J., & Cartwright-Hatton, S. (2009). Parental discipline behaviours and beliefs about their child: associations with child internalizing and mediation relationships. *Child: care, health and development*, 35, 717-727. doi:10.1111/j.1365-2214.2009.00977.x
- McKee, L., Roland, E., Coffelt, N., Olson, A. L., Forehand, R., Massari, C., ... & Zens, M. S. (2007). Harsh discipline and child problem behaviors: the roles of positive parenting and gender. *Journal of Family Violence*, 22, 187-196. doi:10.1007/s10896-007-9070-6
- Morrill, M. I., Hawrilenko, M., & Córdova, J. V. (2016). A longitudinal examination of positive parenting following an acceptance-based couple intervention. *Journal of Family Psychology*, 30, 104-113. doi:10.1037/fam0000162
- Prevatt, F. F. (2003). The contribution of parenting practices in a risk and resiliency model of children's adjustment. *British Journal of Developmental Psychology*, 21, 469-480. doi:10.1348/026151003322535174
- Prinzle, P., Onghena, P., Hellinckx, W., Grietens, H., Ghesquière, P., & Colpin, H. (2004). Parent and child personality characteristics as predictors of negative discipline and externalizing problem behaviour in children. *European Journal of Personality*, 18, 73-102. doi:10.1002/per.501
- Querido, J. G., Warner, T. D., & Eyberg, S. M. (2002). Parenting styles and child behavior in African American families of preschool children. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 31, 272-277. doi:10.1207/S15374424JCCP3102_12
- Renk, K., Roberts, R., Roddenberry, A., Luick, M., Hillhouse, S., Meehan, C., ... Phares, V. (2003). Mothers, fathers, gender role, and time parents spend with their children. *Sex Roles*, 48, 305–315. doi:10.1023/A: 1022934412910
- Sanders, M. R., & Woolley, M. L. (2005). The relationship between maternal self-efficacy and parenting practices: Implications for parent training. *Child: Care, Health & Development*, 31, 65–73. doi:10.1111/ j.1365-2214.2005.00487.x
- Sayer, L. C., Gauthier, A. H., & Furstenberg, F. F. (2004). Educational differences in parents'

- time with children: Cross-national variations. *Journal of marriage and family*, 66, 1152-1169. doi:10.1111/j.0022-2445.2004.00084.x
- Skinner, E., Jonhson, S., & Snyder, T. (2005). Six dimensions of parenting: A motivational model. *Parenting: Science and Practice*, 5, 175–235. doi:10.1207/s15327922par0502_3
- Slagt, M., Deković, M., de Haan, A. D., van den Akker, A. L., & Prinzie, P. (2012). Longitudinal associations between mothers' and fathers' sense of competence and children's externalizing problems: The mediating role of parenting. *Developmental psychology*, 48, 1554. doi:10.1037/a0027719
- Strassberg, Z., Dodge, K. A., Petit, G. S., Bates, J. E. (1994). Spanking in the home and children's subsequent aggression toward kindergarten peers. *Development and Psychopathology*, 6, 445–461. doi:10.1111/1467-8624.00468
- Straus, M. A., & Field, C. J. (2003). Psychological aggression by American parents: National data on prevalence, chronicity, and severity. *Journal of Marriage and Family*, 65, 795-808. doi:10.1111/j.1741-3737.2003.00795.x
- Teti, D. M., & Gelfand, D. M. (1991). Behavioral competence among mothers of infants in the first year: The mediational role of maternal self-efficacy. *Child Development*, 62, 918–929. doi:10.1111/j.1467-8624.1991.tb01580.x
- Van Widenfelt, B.M., Goedhart, A. W.Q., Treffers, P.D., & Goodman, R. (2003). Dutch version of the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ). *European Child & Adolescent Psychiatry*, 12, 281-289. doi:10.1007/s00787-003-0341-3
- Verhoeven, M., Junger, M., Van Aken, C., Deković, M., & Van Aken, M. A. (2007). Parenting during toddlerhood: Contributions of parental, contextual, and child characteristics. *Journal of Family Issues*. doi:10.1016/j.appdev.2009.09.002
- Verhoeven, M., Junger, M., Van Aken, C., Deković, M., & Van Aken, M. A. G. (2010a). Parenting and children's externalizing behavior: Bidirectionality during toddlerhood. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 31, 93–105. doi:10.1016/j.appdev.2009.09.002
- Verhoeven, M., Junger, M., Van Aken, C., Deković, M., & Van Aken, M. A. G. (2010). Mothering, fathering, and externalizing behavior in toddler boys. *Journal of Marriage and Family*, 72, 307–317. doi:http://dx.doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00701.x
- Verhoeven, M., Deković, M., Boddien, D., & van Baar, A. L. (2017). Development and initial

validation of the comprehensive early childhood parenting questionnaire (CECPAQ) for parents of 1–4 year-olds. *European Journal of Developmental Psychology*, *14*, 233-247. doi:10.1080/17405629.2016.1182017

Weis, B., Dodge, K. A., Bates, J. E., & Petit, G. S. (1992). Some consequences of early harsh discipline: Child aggression and a maladaptive social information processing style. *Child Development*, *63*, 1321–1335. doi:10.1111/j.1467-8624.1992.tb01697.x